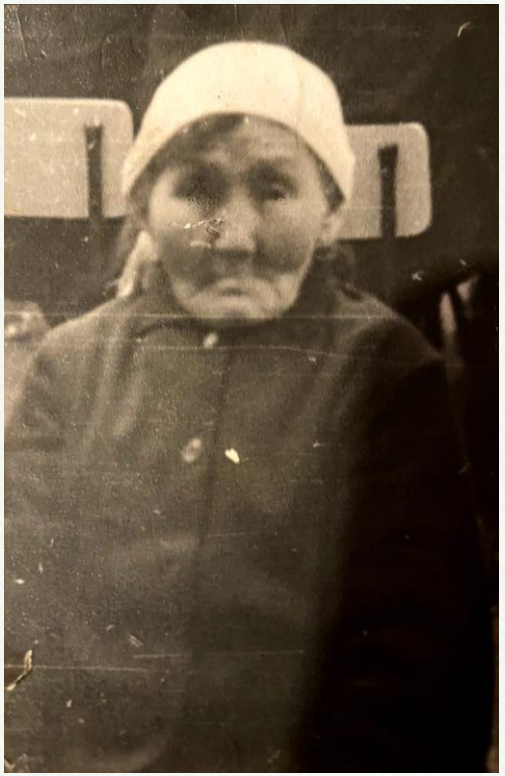

Хос эһэм Николай Егорович Трофимов Корея сэриитин кыттыылааҕа

Гаврильева Ева, Хаҥалас улууһун 2-с Малдьаҕар орто оскуолатын 3-с кылааһын үөрэнээччитэ.
Салайааччы: Трофимова В.М.

Хос эһэм Николай Егорович Трофимов иккис Малдьаҕар нэһилиэгэр 1928 сыллаахха колхозтаах бааһынай дьиэ кэргэнигэр төрөөбүтэ. Аҕата Трофимов Егор Иванович – колхоз туруу үлэһитэ, ийэтэ Федора Петровна – ыанньыксыт, саһыл көрөөччү этэ.

Николай Егорович бииргэ төрөөбүт төрдүөлэр.
Улахан убайа Илья Егорович Аҕа дойду сэриитин кыттыылааҕа.
1942 сылга аҕатынаан бииргэ сэриигэ барбыттара.
Сэрии кэнниттэн Украина5а “ бандеровецтары”
уонна Прибалтикаҕа “лесные братья” бандаларын суох гыныыга
1949 сылга диэри сэриилэспитэ.

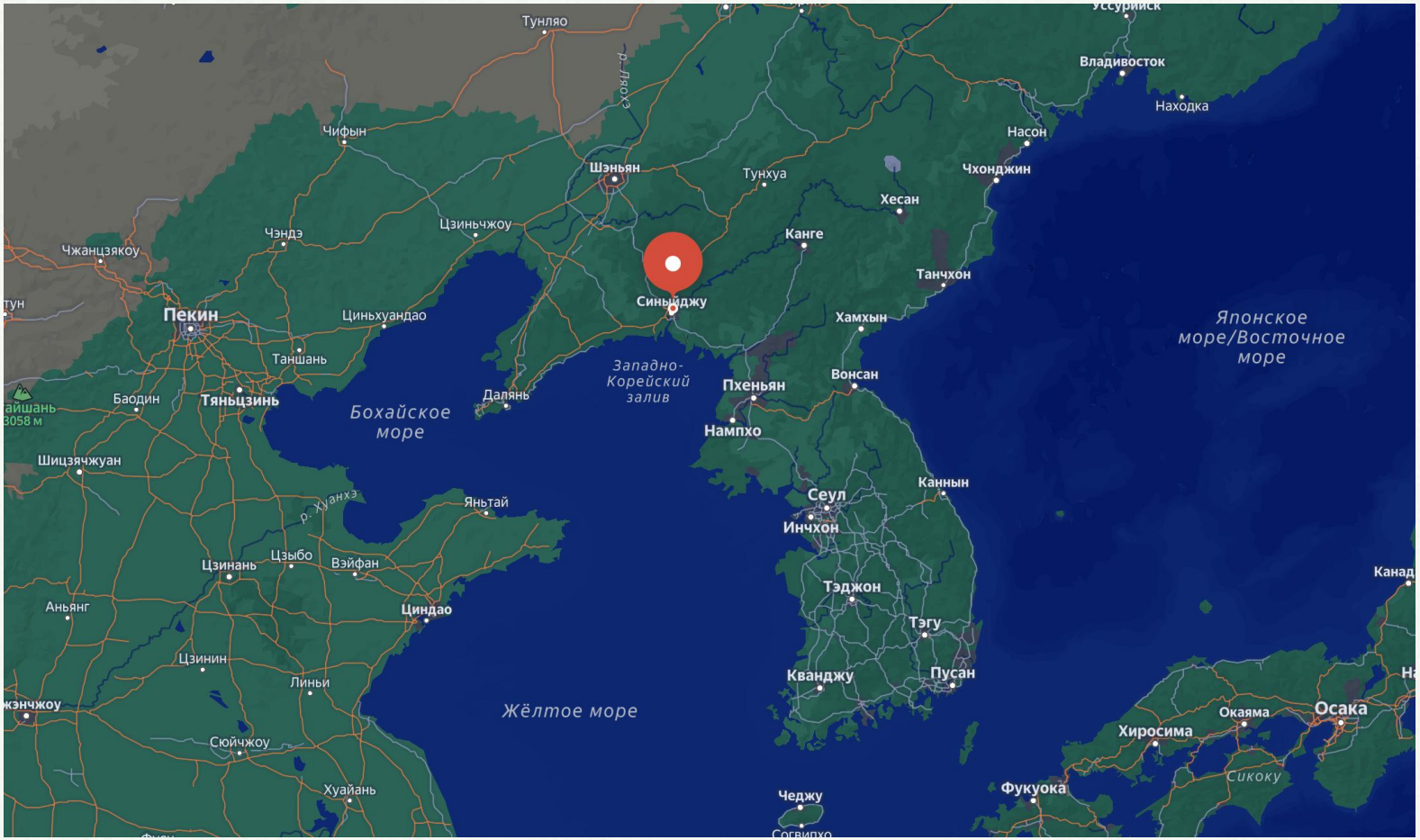
Убайа Илья Егорович
«Слава орденынан»,
«Кыһыл сулус орденынан»,
«Хорсунун иһин» медалларынан наҕараадаламмыта.
Сэриттэн кэлэн баран
Иркутскайга партийнай оскуолаҕа үөрэммитэ.
«Эдэр коммунист» хаһыат редакторынан үлэлээбитэ.

Николай Егорович 1949 сыллаахха армияҕа ыҥырыллыбыта.
Артиллерийскай чааска маҥнай разведчигынан,
онтон наводчигынан сылдьыбыта.
1949 сылтан 1953 сылга диэри армияҕа сулууспалаабыта.

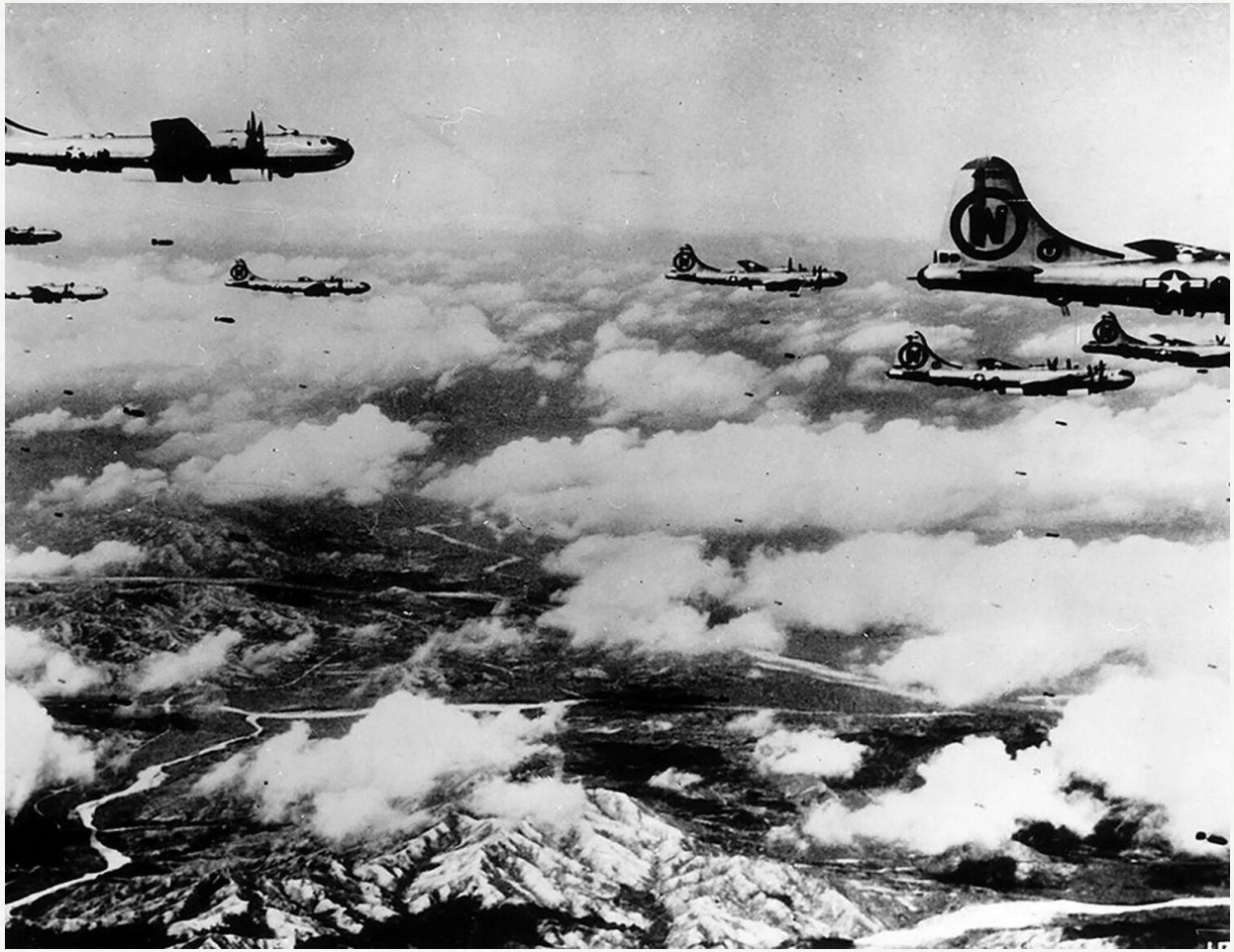
1950–1953 сылларга Соҕуруу уонна Хотугу Кореялар икки ардыларыгар сэрии буолбута. Хотугу Кореяҕа Китай уонна Советскай Союз көмөлөспүттэрэ. Оттон Соҕуруу Кореяҕа – Америка уонна НАТО 16 дойдута. Маныаха Николай Егорович сулууспалыыр дивизиятын сэриигэ ыыппыттара. Кэлин бэйэтэ кэпсиринэн, кинилэр чаастарын поездка олордон баран бэрт кистэлэҥинэн илдьэ барбыттара.

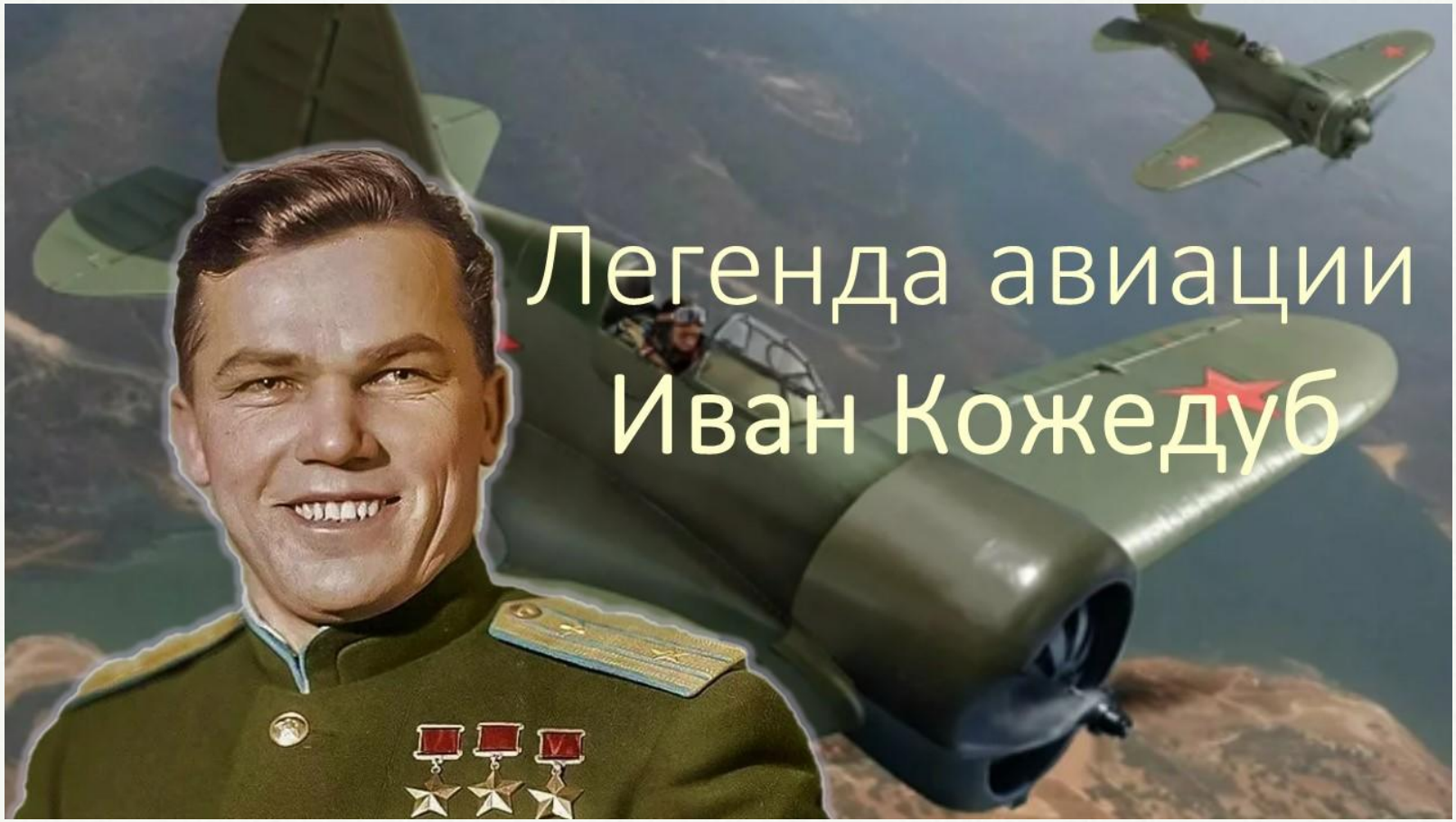
Бастаан саллааттар Арҕаа Европа диэки барарбыт буолуо дэһэллэрэ. Кэлин билбиттэрэ, Кытай кыраныыссатын туораабыттар. Уонна саллааттарга барыларыгар Кытай форматын кэтэрдибиттэр. Николай Егорович ахтарынан, Кытай формата чараас, кэбирэх, сэбиэскэй саллаат таҥаһыгар ханан да тиийбэтэ үһү.

Салгыы айаннаан Хотугу Корея Синыйджу куоратыгар тиийэн сүөкэммиттэр. Бу куорат тула муосталары, заводтары Америка бомбалыыр самолёттарыттан көмүскээһинҥэ кыттыбыта. Америка бомбардировщиктара хастыы да сүүс самолёт халлааны биир гына көтөн кэлэн Корея куораттарын үнтү бомбалаан бараллара.

Оннук саба түһүү буоллаҕына тревоганан зенитнэй пушкаларын бэлэмнээн эрдэттэн «загородительнай” уоту аһаллара. Уонна киниләргэ нуучча истребителлэрэ көмөҕө кэлэллэрэ. Хос эһэм кэпсээниттэн, сүүһүнэн самолёттар быыстарынан икки-үс истребитель көтө сылдьан сууллартыыллара.

- Америка лётчиктарын кэпсэтэллэрэ рациянан иһиллэрэ. Онно ордук Кожедуб диэн лётчиктан куттаналлара. Ардыгар сорох саба түһүүгэ рациянан: “Кожедуб, Кожедуб”, - диэн айдаарсан баран, бомбаларын мээнэ быраҕан төттөрү куоталлара үһү.

- Ол зенитнэй артиллерияҕа саха уолаттара элбэхтэрэ. Аттынааҕа зенитнэй батарея бомбалааһыҥҥа түбэһэн саха уолаттара олохторун толук уурбуттар. Онно Нам оройуонун саллааттара баалларын кэпсиирэ. Кинилэри Порт-Артурга (билиҥҥитэ Кытай Далянь куората) илдьэн көмөллөрө үһү.

Корея сэриитигэр 247 советскай буойуннар олохторун толук уурбуттара. Кинилэри Китай Порт-Артур (билиҥҥитэ Далянь) куоратыгар нууччалар кладбищеларыгар көмпүттэрэ.

Корея сэриитигэр кыттыбытын иһин хос эһэм “Китайско-Советская дружба” диэн медалынан наҕараадаламмыта. Бу сэриигэ кыттыбытын туһунан кистэлэҥ буолан, кэпсээбэт этэ. Кэлин Сэбиэскэй Союз ыһыллыбын кэнниттэн кэпсииритэн суруйдубут. Кинини кытта сылдьан тыыннарын толук уурбут саха уолаттара көннөрү армияҕа сулууспалыы сылдьан өлбүт курдук этиллибит буолуохтарын сөп.

Ол сэриигэ сылдьан Корея норуота быстар дьаданҕытык оломорун билбитэ. Ас, таҥас быстар мөлтөх буолан, олохтоохтор саллааттартан кэлэн умналаһаллара үһү. Ытыстарын тоһуйан туралларa. Онно төһөм кыалларынан аһынан-таҥаһынан көмөлөһөллөрө үһү.

1953 сылга дойдутугар эргиллэн кэлэр.
Дьокуускайга тракторист идэтигэр үөрэммитэ.
Онтон ыла 26 сыл устата тохтоло суох совхозка трактористаабыта.
Эҥкилэ суох бастыҥ үлэтинэн оройуон, колхоз Бочуотунай грамоталарынан, махтал суруктарынан бэлиэтэммитэ.

Сүүрбэ сиэнин, үс хос сиэннэрин бүөбэйдэһэн, үтүө суобастаахтык үлэлээн-хамсаан Үлэ, Сэрии бэтэрээнэ, Улахан Аан бочуоттаах олохтооҕо Николай Егорович 80 сааһыгар бу олохтон туораабыта.

Кэргэнинээн Прасковья Дмитриевналыын аҕыс оҕону иитэн улаатыннарбыттара. Николай Егорович биэс уолун барыларын бэйэтин сөбүлүүр идэтигэр уһуйан, үөрэтэн, бары дириҥ билиилээх суоппар, тракторист буолалларын ситиспитэ.

Түмүк

- Биир ыалтан аҕалыын, уолаттардыын икки сэриттэн тыыннаах эргиллибиттэрэ сэдэх көстүү буолар.
- Хос эһэм атын норуот олоҕо тупсарын туһугар хорсуннук сэриилэспититтэн киэн туттабын. Норуоттар доҕордуу буоллахтарына олохпут эйэлээх буолуо.

Ахтыылары биэрдилэр:

Е.Н. Трофимова, Л.Н. Трофимова - Николай Егорович оҕолоро
Д.В. Трофимов – Николай Егорович аймаҕа